

խոսքն էն ըստնուեմու աղղարարութիւնն
ընէն, ճիշտ այն ատեն, երբ Գանձնա-
խոսքն իրաւամբ իրենցմէ պահանջեց
հակառակ որոշման իրենց ձեռքով կա-
տարուած հանգանակութեան տրոհելը,
և նաև որոշեց կամաւորութեամբ անուանով
հանգանակուած դուստրը զրկել Ձերդ
Վեհափառութեան, քանի որ «Ազգային
Բիւրօ» կոչուած և թիֆլիսի մէջ գոյու-
թեան ունեցող մարմնոյն համազգային
հանգանակութեան և վստահելութեան մա-
սին իրաւացի կանխանք ծագած էն
Գանձնախոսքի անհամեմատ անհոգեմէջն»
Այս միջոցն այն բազմաթիւ փաստա-
բեց, որ թիֆլիսի Բիւրօն չէ նկատուում
էր համազգային Բիւրօ, այլ կուսակ-
ցական:

Գալով Կաթողիկոսի հովանաւորու-
թեան խնդրին, մենք պնդում ենք մեր
ասածի վրայ, այն է՝ որ Բիւրօն բնաւ չի
վայելել Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հո-
վանաւորութեանը: Մեր այս ասածը հիմ-
նում ենք այն փաստի վրայ, որ մինչև
այսօր չէ հրատարակուեց ոչ «Արարատ»
և ոչ որեւէ այլ թերթի մէջ Կաթողիկո-
սական մի կոնգրակ կամ մի գրութիւն
այդ մասով: Եթէ Բիւրօն ունի իր ձեռ-
քում այնպիսի մի կոնգրակ կամ դրու-
թիւն, թող հրատարակէ: Եթէ ոչ, մի
երկու ամիս առաջ Բիւրօն ստացել է
Կաթողիկոսական Դիւանատնից մի գրու-
թիւն, յայտնող հայրապետական դոհու-
նակութիւն, բայց, նախ, այլ է դոհու-
նակութիւն այս կամ այն դոհու-նակութեան
մասին, այլ է ընդհանուր հովանաւորու-
թիւն, երկրորդ, այն ժամանակ երբ
մենք գրեցինք, թէ Բիւրօն չէ վայելում
Կաթողիկոսի հովանաւորութիւնը, նոյն-
պէս սխալուած է:

Վերջապէս, եթէ Բիւրօն վայելէր
նոյնպիսի Կաթողիկոսի հովանաւորութիւ-
նը, նա, սակայն, միշտ աշխատել է ան-
գիտանալ Կաթողիկոսի կարգադրութիւն-
ները, միշտ համարել է իրան ոչ թէ
կարգադրական, խորհրդատու մարմին, այլ
անօրինակ և կարգադրող, նոյնպիսի հա-
կառակ Կաթողիկոսի կամքի, և միշտ
ձգտել է հետաքննել ապարդիւնք և այն
անձին որ վայելում է Կաթողիկոսի
լիակատար հաւատք և վստահութիւնը,
որ միակ կարող անձն է ներկայումս
անբողջ հայութեան մէջ հայկական հար-
ցը և դատը պահպանելու և կարելու և
որին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը կար-
գել է իր լիազօր ներկայացուցիչ:

Այս ճշմարտութիւնը ապացուցանող
փաստերի մասին կը խօսենք յաջորդ ան-
գամ:

III.

Մեր հակառակորդ թերթը, անկարող
լինելով հերքել մեր ասած բերած փա-
տերը՝ Բիւրօյի կամ նրա գործակալների
ոտնձգութիւնները և կատարած կեղծիք-
ների մասին, խնդրին այլ կերպարանք
է տալիս: Նա քաղութիւն է անում, թէ
իւր Կաթողիկոսի դիւանապետ Բազում
Խալիկոսյանը և Դիւանի անդամ Մատթե-
ոս Խալիկոսյանը Դիւանի կօճիկից խալ-
գրութիւնները հաղորդում են «Մշակ»
և իր յանգումութիւնը հասցնում է այն-
տեղ, որ պահանջում է (լսող է՝ պա-
հանջում է) անմիջապէս հետաքննել Բա-
զում Խալիկոսյանի դիւանապետութիւ-
նից:

Բացարձակապէս յայտարարում ենք,
որ թէ Բազում Խալիկոսյանը, թէ Մատ-
թեոս Խալիկոսյանը իրանց պաշտօնե-
ութեան օրին մինչև այսօր ոչ մի գրու-
թիւն չեն հանձնարել: Կոնֆիդենցիալ նոյն իսկ ոչ-
կօնֆիդենցիալ ինքնադրու կամ ինք-
նաբերաբար չեն հաղորդել «Մշակ»
ոչ դրամոր, ոչ քանոնի: Այլ ամեն ան-
գամ, երբ մեզ, իբրեւ հրապարակախօսի,
անհրաժեշտ է եղել խօսել էջմիածնի
հետ կապ ունեցող կամ ազգային մի այլ
հարցի մասին, կամ անհրաժեշտ է եղել
ստուգել որեւէ իրողութիւն՝ հրապարակ
հանելուց առաջ՝ և նոյն ինքը՝ Վեհ.
Կաթողիկոսը յաճախ աղղարելով է՝ Վեհ.
թէ աւելի լաւ կը լինի էջմիածնի մա-
սին որեւէ բան գրելու՝ կանխապէս ըս-

տուղի վրայ, իրողութիւնը՝ խուսա-
փելու համար սխալ տեղեկութիւններ
մենք գիտենք, որ Վեհ. Կաթողիկոսին
խնդրանք հրատարակել տալ ձեռքով տե-
ղեկութիւնները: Եւ միայն Վեհ. հրամա-
նով գիտենք հաղորդել է մեզ տեղեկու-
թիւնները:

Միայնով վերջ ենք դնում մեր պա-
տասխանին, եթէ միայն մեր հակառա-
կորդ թերթը դարձնաւ չը ստիպէ մեզ
հրապարակել մեր կողմնակիցներին:
(Մշակ) Հ. Ա.

ՓՐՑՈՒՄ ԷՋԵՐ

ՏԱՐԱՆԻՆԻՆ ԶՈՒՄՏԵՐԻՍ

Ը.

Մայիսի պայծառ ու գեղեցիկ առա-
ւօտ մըն է: Հրաշանաճութիւնը դար-
ձած է ու ամէնքս դու նոր կ'արթնանք
թիւթիւ մարմին մը:

Խրոմատիս մօտ դափնիի ճիւղի մը
վրայ արտոյտը խառած՝ կ'երթէ քայր-
քէն:

— Արտոյտը կ'երթէ, ձօ՞, կ'ըսէ Ուիլ-
ֆի անունը՝ Նոր-Ջէրսիի գիւնդեր
մը, որ հիպոթեզով մտիկ կ'ընէ:

Իմ ալ սիրտս կը տրոփէ յուզմուն-
քով: Արտոյտին անուշ ու խորհրդաւոր
երգը մտիկ կ'ընէ միայն:

— Գիտես, Ուիլֆի, այս տեսարանը
սիրուն է ու բանաստեղծական, կ'ըսեմ
իրեն:

— Այո՞, կը ցարէ Ուիլֆի. արդոյ-
տ այս անուշ է մեռած, կուտայ
իմ մասին:

— Եւ գեղեցիկ պարտէզ մը ու-
նի՞նք: Կոն վաղեկի մը մէջ կը պա-
նինք քանի մը թռչուններ, որոնցմէ
արտոյտին և դեղձանիկին երգը կը դի-
նէին զիս: ձօ՞, չէ՞ք կարծեր որ դա-
նաւային Ատտուան այս արտոյտը իմ
վաղաժող Մէլիքին ոգին եղած ըլլայ՝ որ
եկած է խօսելու ինձ իր անդաշ-
խարհեան կեանքին Ա՛հ, դուք չէ՞ք գի-
տեր, ձօ՞, անիկա որքան գեղեցիկ ու
սիրուն էր. գեղին մաղբորով, կլոր դեմ-
քով, խառ աչքերով, աչքերը որոնքմէ
անմոլութիւն ու անկեղծութիւն կը ցո-
լային: Հաղիւ 18 տարեկան էի այն ա-
տեն, երբ սկսանք սիրել զիրար, սէրը
որ համակ բարութիւն և հրեշտակային
անքնութիւն էր: Իր յանկարծական մա-
նէն յետոյ՝ հինգ տարիներ անցան, շատ
գեղանի աղջիկներ անոսայ ու խօսեցայ
հետեւին, ոսկայն սիրտ չկրցայ տալ
ոչ ոքին: Մինչև այսօր ես կ'աղօթեմ
միշտ անոր մարմնը սրտին ու աշխիւ
հոգին համար: ...»

Սրտի դաւան վաղձում մը կ'ուռն-
նայի այդ պահուն, երբ այդ միամիտ ու
բարի երիտասարդը կը պատմէ իր երե-
ստասարդ հոգիին ցուր: Ու կը խորհի
մտովի թէ արդեօք քանիներն են կեանք-
մի մէջ, այս դրականացած ու նիւթա-
պաշտ դարուն, որ հոգեւին ու անկեղ-
ծօքն կը սիրեն Պաշտելի տղայ, պա-
տերազմի դաշտին վրայ հոգեկան ինչ
անոշ ու սարսուղ սարսուղները գրեթե
սրտին մէջ, ինձ նման խաղաղ մը
սրտին մէջ: ...»

Երգէ՛ արտոյտ կ'երթէ՛, անդարուն
սրտերէն ներս, հոգեկանուն անուշ եր-
գը, հոգեկանուն որոնք առաւօտ մը
միայն երգեցին և կեանքի դժբաղդ տը-
ւած մը եկաւ խորտակեց անոնց երգն-
կութիւնը: Երգէ՛, արտոյտ, երբ լուռ-
թիւնը կը տիրէ հիմա, երբ մարդիկ
տակաւին չեն սկսած գլբար խղիւղե-
լու, երբ ընտրութիւնն համակ սէր կը բու-
րէ առաւօտուն, երբ թնդանթն ու հը-
րացանք չեն խօսիլ դեռ, երբ բլուրնե-
րու հիւսածն ու գիւղեցիկ օթոցները ու
անուշ ծաղիկները դեռ չեն ներկուած
նոր անմոլութեամբ կարմիր արեւնով: Երգէ՛,
արտոյտ, կ'երթէ՛ անուշ երգը, զի քու
երգիդ ներպայնակ գեղեցկութեանը մէջ
յաւ խոնարհութիւնը պիտի ապրենք:

Մայիս էր: Արտոյտին սէր երգելու
պահը: Հրաշանաճութիւնը սկսաւ կըր-
կին: Ձերբ ու կիկի արեւը ծագեց, ու
արտոյտին անուշ երգը չի լսեցինք ան-
գամ մըն ալ: ...»

Յ. Հ. ԹԵՂԻՆԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ-ՏԵՂԱԿԱՆ

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎ

Քաղ. Ժողովը (Աղեքաանդրեոյ) գիւ-
րին եղանակը դուր է դրած: Այդ
եղանակն է՝ նախ իր ըրածին-թողածին
մասին բառ մը դուրս չհանել, ոչ իսկ
իր պակասած անդամներուն հրաժարականը
իմացնել, և երկրորդ՝ եթէ պարտաւա-
րան մը լուռ և հրապարակաւ քննադա-
տութիւն մըն ալ ըլլայ՝ սուտ-խուռ ձե-
ւանալ, ոչ արգարացնել ինքզինքը և ոչ
ալ իրեն մեղադրուած միտքը ուղղել: ...
Ասիկա, կ'ըսենք ինք հարկաւ, թէ ամենէն
հեշտին ձեւն է որ դուռնուած ըլլալ կա-
ռավարելու արուեստին մէջ և դուր դը-
տած ըլլալու արժանիքը անվիճելիօրէն
կը պատկանի, հարկաւ, մեր պատուաբ-
նան ու բարոյութան Քաղ. Ժողովին: ...

Եւ տարօրինակ դիպուածով մըն է
անշուշտ, որ իր կատարած երկու միակ
գործերը զոր գիտենք բացառաբար, եր-
կուքն ալ... ցաւալի են, ուրիշ բառ մը
չգործածելու համար, մէկը՝ կարմիր-նալը
քայքայելն ու այնպէս երեսի վրայ ձը-
ղելն է, և մեկը՝ Պոլ-Սքաութի երկու
կազմակերպութիւն մը ընելու: Խոստու-
մով դրամ հաւաքելն ու... դրամը իր
մէկ անդամին գրպանին մէջ քնացնելը:
Ասիկա կրնանք երեւելագիտել իր եթէ իր
միւս ըրածներն ալ ըսէ՝ որ իրանակ իր
գիւնային մէջ զանոնք ամուր պահելու,
նոյնքան ձախորդ, կամայական և ողբալի
բաներ երեւան պիտի ելլէին՝ որքան այս
վերջ երկու օրինակները:

Իրաւ է թէ աղբը չառն ուրիշ ծառ-
րակիւ մտածողութիւններ ունի այս մի-
ջոցին և այդ պատճառաւ շատ կարեւո-
րութիւն չընծայել իր եկեղեցւոյն մէջն
ու շուրջը անցած-դարձածին, բայց ասի-
կայ իրաւունք կուտայ արդեօք Քաղ.
Ժողովին որպէսզի մեծ-աղայն հովեր ա-
ռած՝ արհամարհէ թէ՛ ժողովուրդը և թէ
մամուլը որոնք իրենց վրայ հակառակ
պայտեմն ու պարտականութիւն ունին այն-
քան որքան իրենց սպասարկող խորհուր-
դակալ: ...

Եթէ, հնչալի, չարքա տեղէ մը ոչ-
ուեցաւ մեղի, իրենց անճանաչի Շորա-
կալիքին մեր տուած շնորհակալաց ձա-
ռըն է եղած պատճառ որ անոր հեղինա-
կին արդար սրտմտութիւնը հրաւիրենք
մեր վրայ և ուրեւ ընել տանք որ ալ
ոչինչ դուրս պիտի ելլէ գիւնային, եթէ
միւս կողմէ Ժողովին մէկ քանի կու-
սակցական անդամներն են որ այս կեր-
պով կը մտածեն իրենց բարի դրացու-
ներն յայտնել մեղի հանդէպ՝ կը պա-
տասխանենք որ նախ ամ բլրեց լըրձած
կարմիր-նալի և Պոլ-Սքաութի դրոշմը
կարգադրեն և յետոյ ցոյց տան թէ ինչ
կը մանեն իրենց ժողովներուն մէջ,
որպէսզի մենք ալ, ժողովուրդն ալ, ըստ
այնմ գիտենք և աղէկին աղէկ, գէշին
գէշ ընենք: Հակառակ պարագային՝ կը
յուսանք թէ կը դուռնի թեմական Ժո-
ղովին մէջ անդամ մը որ յիշեցնել տայ
Քաղաք. Ժողովին իր աշխատանքը
թեմականութեամբ մը վարած պաշտօնին
պարտականութիւնները: ...

ԳԱՆՈՒԼԻ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԱՆԳԵՄ

Շաբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ Գա-
նիւրի նորակազմ Կովկաս Գեղարուես-
տական Միութեան անդամներ թատերա-
կան արտադրանք հանդէպը, ի յարգանս հայ
անձնագործներուն, Բրեյթշտեյն թատերա-
ժամը ծովէն սկսեալ արդէն սկսած էր
լեցուիլ Գանիւրի բոլոր արուարձաններէն
եկող երկուսը բազմաթիւութեամբ մը:

Ըստ յայտարարի հանդէպին Ա. մասը
անցաւ երաժշտութեամբ և արտասանու-
թեամբ: Երգեցին «Մեր հայրենիք» և
Հնչակեան ու Գալանկեան քայլերդ-
ները: Արտասանուեցաւ «Անլիւր» Պ.
Վոլթերի կողմէ: Նկարիչ Պ. Թաշկեան ա-
մենին վերջ երեւցաւ քանի վրայ և
բացարձակ թէ ինչ է պարտէթրօն և
ո՞վ է անոր հնարիչը, և ծիծաղներու մէջ
ձգելով ներկաները՝ մէջտեղ դրաւ իր հը-
նարած պարտէթրօն և ըսաւ. «Բան մը
չէ, թարթիւք մ'է. տուէ՛ք, որովհետեւ
կամարներու համար է»:

Երաժշտական մասին գլխաւոր հրա-
պարակ կազմեցին ջութակահար Պ. Վա-
հան Բաբերեան և դաշնակահար Պ. Ա.

Վահան, երկու երիտասարդ արուեստա-
գէտներ որոնք երկու անգամ դիւթեցին
ներկաները իրենց ճարտար նուագածու-
թեամբ: Աւելցնենք թէ երգեցիկ խում-
բը կը վարէր ջութակահար Պ. Վահան,
իսկ դաշնակով իրեն կ'ընկերանար Պ. Ա.
Վահան:

Թատերական մասը կազմուած էր Ա-
հարոնեանի «Արցունքի ձովի»-ն, որուն
նիւթը ծանօթ է ամենուրեք Բոլոր դերա-
կատարներն ալ, հակառակ անփորձ և նո-
րաւան երիտասարդներ ըլլալուն, խիստ
լաւ կատարեցին իրենց դերերը, մաս-
նաւորապէս Օր. Նուարդ և փղբերկ Օր-
Սերուհի, որոնք խօլ ծափերու արժա-
նացան և Կովկաս Գեղարուեստական
Միութեան կողմէ ալ գեղարուեստական
նուէրներու:

Գոհացուցիչ հասոյթ մը եղած ըլլալ
կը կարծուի կարգ. մասնախումբի ան-
դամներէն մին ուրախութեամբ կը յայտ-
նէր թէ մինակ ինչ 10 ոսկիի տոմսակ
ծախած է և թէ արդէն 20 ոսկի ալ ծաղիկի
հասոյթէն դուրսած է:

Թէև պատահեցան կարգ մը անկար-
գութիւններ, սակայն այդ ալ պէտք է
վերադրել անդամներու անփորձութեան
ԽՈՐԴԵ ԱՆԵՏԻՍԵԱՆ

Թ. Գ. Կիւմանդը թէ Միութեան
անդամներուն, մասնաւորապէս դերասան-
ներուն և երգեցիկ խումբի անդամներուն
միջև անհամաձայնութիւն մը ծագած է
հասոյթին առաջման մասին: Ուստի
«Աղբ. Բիւրօ»-ն և ուրիշներ Կաթողի-
կոսին դրուելով կ'աղչեն. ինչպէս յայտնի
է Միութեանը չէրդը հողի մը վրայ կը
գնդուէր, թէպէտ իր մէջ ունի տարբեր
կուսակցութեան պատկանող երիտա-
սարդներ կը յուսանք թէ այս հիմնական
տեսակէտին առաջնորդուած Միութեան
եռանդուն անդամները այս խնդիրը չու-
տով կը կարգադրեն իրենց մէջ:

Նոյն

ՈՒՇԻԻ ԶԼ ԳԱՆԻ

Ամէն Կողմից գողութեւ
Հարուստը չի տալիս,
Բանիմացը անտարբեր է,
Ժողովուրդը ուժասպառ է,
Հայաստանն անհետանում է, անհե-
տացած է:

Ամենօրեայ ճիւղն այդ է:
Եւ սակայն հարուստը տալիս է՝
կուցիւրաց, պուտ-պուտ, Բանիմացը ըզ-
գում է՝ ընկնելու ժողովուրդը
հիւսնախառնոր օրումն է, այդ ստոյգ է:
Հայաստանը...

Ի հարկէ նա էլ այն օրումն է, ինչ
օր պատարասեցինք նրա համար խուր-
նելու:

Կոտորել, կոտորում ենք. բայց
ինչի՞ սուրը ձեռներուս չը կոտորենք,
ասացին թոյց, աւաղ, սուրը ամենի
ձեռքում չը կար, իսկ սուրը սակաւը
առիթ կղաւ անսուր ամբոխին մօրթոտ-
վելուն: Եւ այժմ անապատացած հայ
երկրի հրկէշ անբաններին ծովին է
ծոյլ ծոյլ բարձրանում, սփռված, կուտակ-
կուտակ ընկած անհամար դիակներով վրա
անգղներն են թեւալարում, և անթաղ
բրբրում մարմիններով ապականութեան
հոտից մնացող ուրուականները ոտ վեր-
ցըած փայտում են չնչնապառ:

Ո՛ր ես, ո՞վ մարդ, որ աղաղակում
էիք՝ «կուց մը շուր իմ այրված հայրե-
նիքին»:

Այժմ յորդանոսան դետեր են պէտք՝
միայն լուսնալու սրբելու համար մարած
հայրենիքի երեսը նրա վրայ մածված
լերկացած ապափոյթ արևինից. և ապա
մի ատուածալին կայծակնաշուրթն մար-
դարէի ձայնն է պէտք, որ ոգեղուն է
դաղակով գոչէ ցամաքած ոսկրներին՝
«Ձեզ եմ սուտ, ցամաքած ոսկրներ, լսե-
ցե՛ք Տիրոջ պատգամները. այսպէս է ա-
սում Տէրը ձեզ՝ ոսկրներին. ահա ես կը
փչեմ ձեր վրա կենդանի շուհի, և կը
տամ ձեզ ջրեր, և կը պատեմ ձեզ
մարմնով, և կը քաշեմ ձեր վրա մորթ,
և իմ ոգին կը շնչեմ ձեր մէջ, և դուք
կը կենդանանաք ու կը ճանաչե՛ք, թէ ես
եմ Տէրը»:

Այժմ էիք դու մեզ պէտք, իսկ այ-
ժմ՝ որտեղ դու, արծիւդ էիք սաւառ-
նում, աղաւանդներն են պտոյտ անում և
գիւղական ընդդաները թէ անո՞ւմ:

Ողեւորութիւն, ո՞վ ապկարհներ, ո-
ղեւորութիւն է պէտք՝ որ ցամաքած ոս-
կրները յառնեն վեր կենան. իսկ դուք
լուսնալուքներ էք թափում և տակաւններ
որոնում՝ ձեր թոյնը նրանց վրայ դնե-
լու:

Եթէ ոգի լինէր, սրբութիւն լինէր
մէջտեղում, եթէ հարազատ, իսկապէս
ստող է և ստողամիտ զգացումները լի-
նէին խօսողը, ձեր աչքերը տակաւնը
չէին տեսնի այնտեղ, այլ կարծիքներ
և տեսութիւններ տարբերութիւններ
միայն, և այդ դէպքում կը նշանակաւ
միաբանութեան, համերաշխութեան դալը
և հաւանական է Հայաստանի գլխին
կուտակված ու միշտ էլ կարեւոր թա-
փող սև ամպը դժոխային մրբիկ կրակի
չէր փոխվել և մեր երկրը չէր լակիկվի
մի այդպիսի վերջին մօլեղին ժայթ-
քումով:

Ուշքի եկէ՛ք, եթէ արդարեւ հաւա-
տուած էք ոգեպապու և եղիկի մնացորդ-
ները վերստին զօրացման, ցամաքած ոս-
կրները վերակենդանացման, ուշքի ե-
կէ՛ք: Ոչ լուսնալու, հայրայնալու, ոս-
կանք, դրանք սրտի յաւելումը են.
Թող դրանք չչարսեն ձեր լեզուն, այլ՝
համոզեցութիւն բերէ՛ք մէջտեղը, սուրբ
սրտի, ստող մտքի արտադրութիւն, ո-
րով միայն կարելի է միաբանութիւնը,
համերաշխութիւնը, և եթէ դու հաւատ
կայ որ բանը բանից անց կացած չէ,
մնացորդի փրկութիւնը և հայրենի աստ-
ղի վերստին ծագումը:

Եւ ողեւորութեան չնչի տակ միայն
հարուստը մեծ կը բանայ իր քանակի
բերանը, չնչնապառ ժողովուրդը լայն
կուրծքով ողի կուլ կը տայ կը զօրա-
նայ: Բանիմացը կը խանդավառվի, և,
այդ դէպքում միայն, հաղաւտող դարեւ-
րով արիւարաւ ապրած տոկոսն և կրթա-
սէր հայը, հինգերորդ դարի հզօր Յաղ-
կարտները սուրը բացող հայը, աւա-
րաւոր զիւրդի ձօճ-նիկակի և խնթաթափ
թիւրքի եթաթաղանի վախճանական ուր-
չի դառնայ:

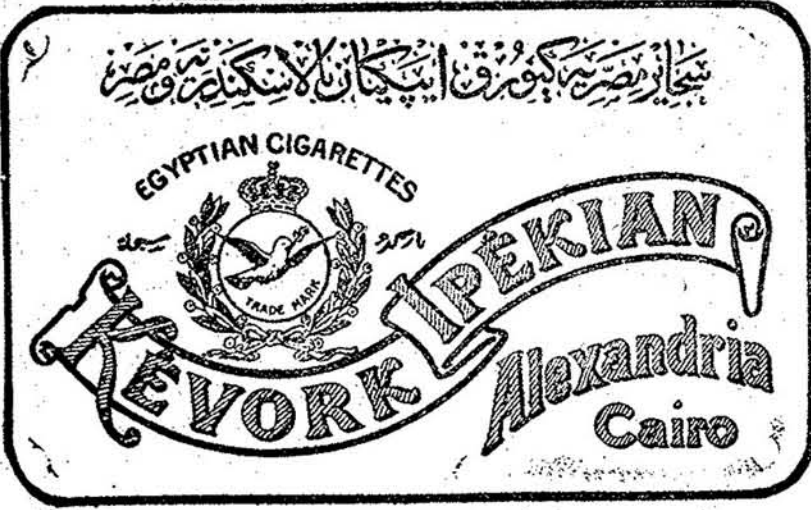
Երբ
Սրբ-
նիքի
հապա-
նք
Տէր
հոգեւոր
դու
հոգեւոր
դու
հոգեւոր
դու
հոգեւոր
դ

ԳԻՌԳ ԻՓԻԿԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՌՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԻՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ

ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Բիւ Սէսթրիս, 1 (Յունաց Ավերոֆ աղջկանց վարձարանին նոսր)
18 տարեկ է վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ: Ներկի, դարձա- նկարի, նշանատախտակի (ժապէշա), իւղանկար պատկերներու և լուս- սանկարչական ֆոններու վերաբեր- եալ կատարած աշխատութիւններ- ըովս գոհ թողուցած եմ եւրոպայի յաճախորդներս: Գիններս միշտ Ա- լաքներէն սուղ, իսկ եւրոպացի տրէնտակիցներէս աժան են:

ՏՕՔԻ ՀԱՉԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

ՄՈՒՍԻ, ՇԱՐԱ ՊԵՏԷՆ ԵՆԱՏԵՑԵ ԹԻԻ 10, ԳԱՆԻՐԻ
ԵՆԱՏԵՑԵ

Հիւանդներ կ'ընդունի առա- ւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկունս ժամը 7ը:

Աղանդներ կը մաքրէ ու կը քա- յէ առանց ցաւի: Աղանդներու հա- մար ոսկիէ, քաւչուէ կամ Ամբրիկ- եան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տե- ոակ նիւթերէ քուրծն կը շինէ ա- ռանց զսպանակի կամ քիմքի վրայ բաժն մը գնելու:

Բոլոր դործերը մաքուր եւ խղճի մօք կը կատարուին:

Մարդ կեանքին մէջ աճառա- մը ծախսելով է՝ աղատի աղանդներու անտանի ջաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի:

Գինները խիստ չափաւոր են: Մաս- նաւոր աղանդի դեղեր ալ կը դրը- ուին:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս. ՍԱՊԱՆՆ ԳԻՐԵԱՆ

Ամէն Հայու համար կենսական և աժմեական այս խնդրոյն մասին յոյժ շահեկան տեսութիւն մը:

ՔՆՏՈՒՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ ԴԱՅԻԿԵԱՆ ԳՈՂ:

Գին 5 դր. ողջ

ԲԱՍՏԻԼ ՆԱԼԹԵՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՏԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հազի չափ կարեւոր է՝ աճառ- թիւն թիւն ունի թէ փորձարու- լուն, ստամոքսի աղարուծիւն թէ առ- մարտողութիւն, ջերմէ՛ կը տառապի թէ անբուժելի, հարձու ռնիս թէ յողացաւ:

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուի անպայման: Գարման է՝ 34 տեսակ հիւանդու- թիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւ- բաքանչիւր տուփի նոսր:

Գիններն են շաւ աժան Ե.Ղ. Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ) 40 Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ) 20 Թղթատարով անաքման համար պէտք է միասին դրիկը նաեւ երկու դր.:

Ամբրիկեան այս դեղահատիկը պատ- րաստուած է յայտնի բոլորներու և ար- մատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական պատմութե- ի:

Գործել է եւ օգտուել է իւր արտիստանման է եղբայրս Ե.Ղ. Տփիկը Ներկայացուցուած թիւնը՝ ԳԱ- ՐԱՎԱՆԱՆ ԹՈՂԱՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարդ փոստով հետեւեալ հասցէին

82, Rue Guinet Charkas (Boulac)
c/o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՌՕՄԱ

Banco di Roma

Հաստատուած 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 Ֆրանք մարդկային վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵԼԻ — ՇՈՒՍ

Կեդրոնակայք. — Բարիք, ձէնովա, Նաբոլի, Թուրին, Ֆիորենցա, Աղեքսան- զրեա, Կ. Պոլիս, Պարչէլոն, Գալիք, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՆԱՅԻՐՆԵՐ

Ապա	Յարա Սալ	Բիւրոյ
Ապանո Լազիպէ	Յէրմո	Սիւնա
Արեցո	Յոսանո	Սուպիար
Ալեքսանո	Յրասարի	Քարպակոնէ
Պէլլապի	Յրասիւնէ	Քիլլո
Պրայիանո	Լուրա	Քորթ Անունիաթա
Մոնթի Բաթիլի	Մոնտովի	Վէլլիթի
Գանէր	Մոնպայն	Վիպլէճի
Գաթի Լուպո	Օրպլէլլո	Վիթլապո
Դորնի Բարբոլիս	Օրպլէլլո	
Էրնա	Բալէսթիլիս	

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՐՕՄԱ կ'ըզայի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժե- քըթիւնով վրայ ալանս, եւրոպայի եւ եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրա փոխար, չէր եւ չէր ար քրէտի, հեռագրաւ վճարմունք, եգիպտոսի եւ եւրոպայի վրայ պարտաւորութիւններու գանձում, Կտրոններու եւ վիճակահանութիւնէ շարունակ պարգեւներու գանձում, եւրոպայի եւ եգիպտոսի մէջ պարտայի դրամաներու գործադրութիւն, Արժեթիւններու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ալանսի գործողութիւն:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՐՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուղուած առնի կամ օրը պայմանաժա- մով վճարելի:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ՐՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մոնթէնաթիլիօի համարաւոր շնորհակցներ, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդ- լերուն:

ԵՆԱՏՈՂԱԿԱՆ ՍԵՏՈՒԿ

Մանաթիւ Աղեքսանդրիոյ 9 Ֆրանք քողոք

ՇՐԱՅՆԻ ՍՐԵԻԵԼԵԱՆ
Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԱԳՈՒՍՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈԲՐԻԿ ԱՂԶԿԱՆՑ
ՇՐԱՅՆԵՐ, ՊԼԱՅՆԵՐ
ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանցներու, շապիկներու, հոսեղիներու, ձեռնացներու, կաշեայ առարկաներու, կոշիկներու, ներմակեղեմներու, համբարդու- քեանց պիտոյներու եւ անկիւններու առաւ մքեր:

Գինները յոյժ չափաւոր եւ անկրկնելի:

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ, ԾԽԱԽՈՏԻ
եւ Եգիպտական սիկարեթներու

ԿԱՍՏԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

ՋԱԿԱՅԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Հաստատուած են իր Ապրանքիմա (Աստ) Ծխախոսներ եւ Սիկարեթներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵՆԱՏՈՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒ՝ ՓԱՓԱՅԵԱՆ

ԳԱՆԻԿ

Օրերայի հրապարակ, Կալուած Զօկայի
Թիւ 23.56

Կ'ստանանք զետեղումներ ելքարա- կան լոյսի և օդային կաշի: Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու: Խնամեալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին:

ՍՊԱՐԱՆԻ
ՏՊԱՐԱՆ

Շաբաթ 16

Ս. ՍԱՄԱՆԵԱՆ

Կ'ստանանք ամէն տեսակ սպարաւակաճ գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տեսակ, Հաշուեցուցակ, Նախապայման, Այցե- ծուխ եւլն. չափաւոր գինով:

Յանձնարարութիւն կը կատարուի խը- նամով:

ՕՐԵԼ ԱՅԱՆԱ

Շաբաթ Մօհաւէտ Ալի, քի 12

(Օրգոյ՝ Պաֆի վրայի շէնք, Ա. յարկը)

Սեփականատէ՝ Ռոնիլ-Ն. ՊԱՏԻԿԱՆ

Պատու ունինք ծանուցանելու յար- ղոյ հաստատութեան թէ 15 Մայիսէն սկսեալ մեր Սիւրբ-Վիտա գտնուող ծա- յօթ ՍԱՄԱՆԱ պանդոկը փոխադրած ենք վերը նշանակեալ հասցէին:

Ներկայ պանդոկին չէնք, իր կեդ- րոնական դիրքով եւ ընծայած առողջա- պահիկ ամէն-առողջութիւններով, ինչ- պէս երկարական լոյս, տաք եւ պաշ- չուրի բաղնիք եւլն. սահմանուած է ա- մէնազուրաւարտանքն իսկ գոհացնելու:

Գիններ խիստ չափաւոր, Ե. Ղ. 6 եւ 8: Ամաւական վարձակալներու դիւրամա- չելի պայմաններ:

ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱՇՐԸ

ՊԱՏԵՐԱՇՐԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԿԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒՄ

Անգլիերէնի ծանօթ ուսուցիչ՝ Հ. Ա. Կողմէ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱԿ

որոնք կը պարունակեն Գերմանական արշաւանքը Պեթրայի վրայ, Լիէժի անկումը, Աւստրալիայի պատերազմը եւ Շապաթի անեղ մակառարարը, Պատերազմը օդին մէջ եւ ծովերուն տակ, Հեկկոլան- տի նաւամարտը Ռուս-Գերման ընդհարումները, եւ Պեթրայի հոգեվարքը:

Մօտ օրէն կը հրատարակուի Զրդ պարկը պատերազմական տեսարաններու պատկերներով: Հապէշտտանի գործակալն է Տիար Սուրեն Չարմարեան: Գանիլի մէջ փնտոյ Օրբայի հրա- պարակը Տ. Հունիի եւ Տ. Ս. Չարմարեանի մօտ: Աղեքսանդրիա Տ. Յ. Ղազիկեանի քով: Գաւառնե- ռէն եւ արտասահմանէն դիմել հրատարակչին՝

Aram Stepanian, Imp. du Journal «Arev» Aboudardar, № 16 Alexandrie.

Զրակին զինը 1 Ղ. 12 պրակը 10 դր. փո- տի ծախքը մեր պար: Մէկէ աւելի պրակներու համար մասնաւոր պայմաններ:

Պատերազմի նախադրեալներ անցները պարունակող 6 պրակնց զբոյլից քիջ օրի- նակներ միայն մնացած են:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՅԱՄԵԱՆ
ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈԲՐԱՐԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, Սիւրի Միթոն-Ալի փողոց քի 40
(Արքարիքի մոկիքին դէմը)

Թիւ 38-45

Սյա վաճառատունը կը հայթայթէ թէ Աղեքսանդրիոյ եւ թէ Ռումէի մէջ ՄԱՐԱՇԵՆԻ հարազատ առաւակաճ եւ ամբիկեան թիւրք, չափաւոր գինով: Ապրանքները օրը օրին կը յանձ- նուին ամենայն կանոնաւորութեամբ: ԳԻՄՆԵՐ ԵՒ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄԵՐԱ:

ՊԱՆԵՑՕՐԲԱՆ
Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած
Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնացեալի ԱՐԵՒ

Մասնակցութիւն՝ Աղեքսանդրիա, Գա- հիլէ, Սեւանի-Իզմիլ, Գործակալութիւններ՝ Միթիլէ, Մանսիք, Սերէզ եւ Զակադիլի: Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պեր- կամա, Մադիսա եւ Սոմա:

ՊԱՆԵՑՕՐԲԱՆ կը կատարէ սեղա- նաւորական ամէն տեսակ գործողու- թիւններ:

Կան աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով. Հարկերն 3 ք տես վճարելի

» 3,50 9 ամիսէն »

» 4 1 տարեկէն »

» 5 5 տարեկէն եւ աւելի վճ.

Նոյնպէս խնայողութիւնը քաջալու- բելու համար հաստատուած է Փոքր հնայո- դութեանց յատուկ ձեւը մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20էն Ե. Ղ. 25,000 տարեկան հա- բիւրին 1 տոկոսով:

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՏԵԱՆ
ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1902

Դահլիշ, Սաֆի Կեփէ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կե-պատեղեմ, քրդեղեմ, բամպակե- ղեմ, սպածոյ, պաթթաք, գէճիք, մասաթուլ եւ մանաւանդ դերմակ- ներու պիտոյներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

Ներածմունք ուղղակի եւրոպա- յէն: Ապրանքներու տոկոսներով եւ զինքներու չափաւորութեան մա- սին արգէն իսկ համաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ 5ը այցելել:

առիթիւն օգտուելիք

ՎԱՃԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

ՀՐԱՇԱԼԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՔԵՐԹՈՒՆԱՄԵՐ

Հրատարակուած 1914ին, Կ. Պոլսոյ մէջ: Գին 10 դր. Գինը, սակաւաքիւ օրհնակ- ներու համար, ԱՐԵՒԻ խափառատունը:

ՍԱԿԱՐԱՆ

8 Սեպտեմբր 1915

ԲԱՄԱԿ	Բացում	Փակում
Նոյ.	15 13 32	14 15 32
Յունիս	15 11 16	14 3 4
Մարտ	16 1 32	16 3 32

ԲԱՄԱԿԻ ՀՈՒՆՏ	Օգոստոս	
Նոյ-Յունիս	83.50	83.50

ԱՐԵՒՈՂԻՔ	Գրեթէ Յոնիսի 1886	Ֆր. 290.—
	» » 1903	» 233.75
	» » 1911	» 245.—
Բուսիլի Երկարութիւն	» 128.—	
Բանամա	» 87.—	